

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ

ПРОГРАМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

2011-2015

Јагодина

2011.

Број 01-2031/11

6.07. 2011 год.

35000 ЈАГОДИНА

Члана 184. став 1. тачка 12. Статута Педагошког факултета у Јагодини (пречишћен текст), Наставно-научно веће Педагошког факултета у Јагодини, на седници одржаној 6. јула 2011. године, једногласно је донело

ПРОГРАМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

2011-2015

I. Опште основе Програма научноистраживачког рада

Педагошки факултет у Јагодини обавља научноистраживачку, уметничку и стручну делатност у оним областима науке и уметности које су релевантне за образовање учитеља и васпитача. Полазиште иновација и осавремењавања наставног процеса јесу подаци и закључци добијени научноистраживачким и стручним радом. Садржаји програма ослањају се на савремена научна и научноистраживачка достигнућа, те се на све ове начине остварује јединство образовног, научноистраживачког, уметничког и професионалног (стручног) рада.

Циљеви научноистраживачког рада доприносе реализацији стратешких циљева Факултета и усклађени су како са њима, тако и са националним и европским циљевима и стандардима високошколског образовања.

Осим развоја свих наука и уметничких области које се на Факултету изучавају и чине основу васпитно-образовног рада и методика предмета, један од циљева научноистраживачког рада јесте и успостављање теоријских основа за иновирање садржаја и креирање и реструктурирање курикулума, како у високошколском образовању, тако и у основношколском образовању и предшколском васпитању и образовању.

1. Програм научноистраживачког рада Педагошког факултета у Јагодини проистиче из мисије и визије Факултета, као и Стратегије обезбеђења квалитета Факултета.
2. У планирању развоја научноистраживачког рада Факултет полази од чињенице да промовисање високих стандарда у образовању и васпитању мора бити засновано на резултатима утемељених и проверљивих емпиријских и теоријских истраживања, односно да се све промене и реформе морају заснивати на научноистраживачки потврђеним анализама и чињеницама.
3. Научноистраживачка делатност Факултета обухвата припрему, реализацију и евалуацију научних и стручних пројеката, као и имплементацију и евалуацију њихових резултата.

Наставници, сарадници и студенти Факултета обављају научноистраживачки рад у циљу развоја науке, унапређења образовања и васпитања на свим нивоима, и промоције и популаризације науке. Научни рад на Факултету остварује се кроз основна, примењена и развојна истраживања.

4. Факултет као високошколска установа обједињује образовни и научноистраживачки рад. У сегментима које се односе на визуелне и музичке уметности, Факултет остварује и уметничке пројекте.
5. Области научноистраживачког, стручног и уметничког рада одговарају областима из којих се на Факултету обавља настава, односно ужим научним и стручно-уметничким областима за које су бирани наставници и сарадници Факултета. Због мултидисциплинарне природе Факултета, и научноистраживачки, односно стручно-уметнички рад карактерише висок степен мултидисциплинарности. Она несумњиво представља предност у смислу разноликости, али и захтева и додатне напоре и прилагођавања у тимском раду и стварању услова за истраживања.
6. Припрему и пријављивање пројеката било ког обима и на било ком нивоу, учешће у међународној сарадњи и међународним пројектима, као и организацију научних скупова и објављивање научних публикација разматра и одобрава Научно-наставно веће. Веће анализира и евалуира резултате пројеката и стара се за обезбеђење и испуњеност услова за научноистраживачки рад.
7. У организовању и обављању научноистраживачког рада Факултет сарађује са надлежним министарством, министарством надлежним за просвету, Универзитетом, осталим факултетима

у саставу Универзитета, институтима, другим научноистраживачким организацијама и институцијама које се баве образовањем у земљи и иностранству.

II. Основе планирања и ресурси

Факултет перманентно осмишљава, припрема и реализује научне, уметничке и стручне програме и пројекте. У осмишљавању и планирању ових програма учествују сви наставници и сарадници, а читавим процесом координира продекан за научноистраживачки рад. Научно-наставно веће:

- на предлог продекана за научноистраживачки рад усваја петогодишњи Програм научноистраживачког рада
- на предлог продекана за научноистраживачки рад усваја годишњи програм који је саставни део Годишњег програма рада Факултета
- на предлог продекана за научноистраживачки рад усваја Програм развоја научноистраживачког подмлатка
- ствара потребне услове за научноистраживачки рад
- ствара услове за научноистраживачки раду оквиру докторских академских студија
- укључује резултате научноистраживачког рада у наставни процес
- финансијски и организационо подржава наставнике и сараднике у реализацији научноистраживачког рада
- усваја Правилник о подршци у обављању научноистраживачког рада
- успоставља и продубљује сарадњу са научноистраживачким установама у земљи и иностранству
- подржава наставнике и сараднике који аплицирају за учешће на научноистраживачким и развојним пројектима у земљи и иностранству.

II.1. Основе планирања научноистраживачког рада на Факултету јесу:

- капацитети научноистраживачког кадра Факултета – према пресеку резултата (монографије, радови, учешће на научним скуповима, уметнички пројекти, учешће на пројектима и учешће у активностима које доприносе развоју и популаризацији науке)
- резултати истраживача, резултати претходних пројеката и сарадње са високошколским и истраживачким институцијама у земљи и иностранству
- резултати постигнути у односу на Програм научноистраживачког рада Педагошког факултета у Јагодини за претходни период
- програмски документи и стратегије развоја научноистраживачког рада надлежног министарства и Универзитета у Крагујевцу.

У односу на активности планиране Програмом научноистраживачког рада Факултета за претходни период, а узимајући у обзир и годишње извештаје о раду Факултета, може се констатовати да су наставници и сарадници остварили велики квантитативни и квалитативни напредак. Исто важи и за организоване активности које се спроводе на Факултету.

Конкретни резултати, који сада чине основ планирања даљег развоја научноистраживачког рада, јесу:

- јачање научноистраживачког и наставног кадра, како повећањем броја наставника и сарадника, тако и испуњавањем појачаних захтева за изборе у звања (Правилник о заснивању радног односа и стицању звања наставника Универзитета у Крагујевцу);
- добијање подршке од стране Министарства за науку и технолошки развој за све научне скупове који су одржани у овом периоду (7 скупова) осим скупова финансираних у првом пројекту у сарадњи са Амбасадом Републике Финске;
- добијање подршке од стране Министарства за науку и технолошки развој за програм промоције и популаризације науке *Подстицање радозналости деце за проучавање природних феномена – од експеримента до софтвера*;
- укључивање Факултета у рад FP7 пројекта Fibonacci, односно његовог потпројекта у Србији (Факултет је регионални центар за промоцију програма наставе природних наука, а два сарадника Факултета су сарадници пројекта);

- реструктурирање часописа *Узданица – часопис за језик, књижевност, уметност и педагошке науке*, који је на листи Министарства за науку био у рангу М53, а од 2010. је у рангу М52; часопис се редовно полаже у Репозиторијум Народне библиотеке Србије и од 2011. сви радови су доступни на www.scindeks.nb.rs;
- стварање услова за наставни и научни рад опремањем Факултета савременом опремом и литературом (највећим делом преко развојних пројеката);
- успешно окончање финско-српског програма Корак, једног Темпус пројекта у својству координатора (*Curriculum Reform in Teacher Education, 2007-2009*) и два развојна пројекта која су финансирана преко Амбасаде Републике Финске;
- укључивање на нове Темпус пројекте (тренутно су у току четири: *Development of Lifelong Learning Framework in Serbia, Education Policy Study Programme, Modernizing Teacher Education in a European Perspective, MA for Subject Teaching MASTS*);
- наставак сарадње са институцијама са којима је Факултет од раније имао уговоре о сарадњи, као и потписивање нових протокола и уговора о међународној сарадњи;
- учешће у оснивању Балканске асоцијације педагошких и сродних факултета и успешна сарадња у оквиру ове асоцијације која је у међувремену проширена новим институцијама из различитих земаља (Србија, Грчка, Албанија, Хрватска, Република Српска, Босна и Херцеговина, Бугарска, Румунија, Македонија).

Када су у питању пројекти Министарства за науку, Факултет је конкурисао за један такав пројекат који није одобрен. Међутим, знатан напредак у односу на претходне пројектне циклусе огледа се у броју наставника и сарадника укључених на друге пројекте из области основних и интердисциплинарних истраживања.

II.2. Као кључне ресурсе за развој научноистраживачког рада Педагошки факултет у Јагодини издваја *истраживачки кадар, материјално-техничке ресурсе и просторне услове*.

Истраживачки кадар је ојачан новим младим истраживачима, углавном сарадницима у настави и асистентима, али и искусним истраживачима у високим наставничким звањима, и то из кључних области које се на Факултету изучавају. Ове измене допринеле су и растерећењу наставника и сарадника који су већ радили на Факултету, што је требало да отвори простор за њихово појачано бављење научним радом и улагањем у сопствено напредовање.

На факултету је ангажовано укупно 32 наставника: 8 редовних професора, од којих су 5 ангажовани са другог факултета, 7 ванредних професора (1 ангажован са другог факултета), 11 доцента, 6 наставника страног језика (2 наставника ангажована са другог факултета). На Факултету је запослено 26 сарадника (22 асистената, 2 асистента приправника и 2 сарадника у настави.) У току је избор три сарадника у настави у звање асистента и два нова асистента. Очекује се да до краја 2011/2012. школске године и преостали сарадници буду изабрани у звање асистената, а пет асистената у наставничко звање. Покренут је поступак за избор два нова наставника за ужу педагошку научну област.

Поред истраживачког кадра, у области људских ресурса веома је важна и изузетно добра и квалитетна подршка свих запослених ван наставе.

Такође је добра – превасходно захваљујући доброј организацији праксе и посвећености сарадника Факултета – и сарадња са учитељима и васпитачима у чијим се одељењима спроводе емпиријска истраживања, што је у великом броју случајева пресудно за квалитетан научни рад.

У области материјално-техничких ресурса, може се рећи да је опремљеност Факултета литературом, електронском опремом и свим средствима за научноистраживачки рад на веома високом нивоу. У набавку ових средстава, као и стандардизованих тестова, мерних инструмената и сл., континуирано се улаже. Највећи део опреме и литературе набављен је преко Темпус и других развојних пројеката. Обезбеђен је непрестани приступ интернету

(академској мрежи), Кобис и Кобсон системи претраживања на свим рачунарима. Особље библиотеке, које је завршило све обуке, и један систем администратор који је запослен на Факултету пружају изузетну подршку истраживачима.

Основни проблем, међутим, представља недостатак простора због тога што велики део зграде Факултета користи средња техничка школа чија изградња се продужила на више од 10 година. Због броја наставника у једном кабинету или скучености кабинета у којима има простора само за по један сто, столицу и полицу, у кабинетима нема услова за индивидуални научни рад, тако да су наставници и сарадници принуђени да раде код куће или ван радног времена (викендом или касно увече). Тако можемо рећи да је индивидуални научноистраживачки рад запослених у просторијама Факултета омогућен само флексибилношћу управе и изузетном добром вољом портира и осталог помоћног особља.

III. Планови за наредни период

Најважније делатности које очекују Факултет у наредном периоду јесу:

- акредитација Факултета за научноистраживачки рад
- учешће на пројектима ОИ Министарства за науку и технолошки развој
- даља акредитација часописа *Узданица* и других публикација (зборници радова)
- индивидуални рад наставника и сарадника у циљу испуњавања услова за избор у звање (Правилник Универзитета у Крагујевцу о заснивању радног односа у звању наставника)
- развијање система за праћење и евалуацију научноистраживачког рада наставника и сарадника
- одржавање нивоа међународне сарадње.

III. 1. Људски ресурси

У наредном периоду планира се даљи континуирани рад на информисању наставника о захтевима, прописима и конкурсима у области научноистраживачког рада, као и стварање

система интерног праћења научноистраживачких резултата. Потребно је одржати више практичних радионица као што је она коју је на Факултету 2010. одржао Стив Квори (Министарство за науку РС).

Факултет спроводи систематски дугорочну политику квалитетне селекције кадрова и њиховог даљег напретка као и различите врсте усавршавања. Наставницима и сарадницима је омогућена едукација и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима. Посебно важан сегмент у стручном и професионалном усавршавању наставника је учешће Факултета на интернационалним пројектима које перманентно траје од 2004 године, најпре у оквиру финско-српског програма за професионално усавршавање наставника у Србији Корак, а од 2007. године у оквиру Темпус пројекта. Партнери Факултета на овим пројектима су педагошки факултети из Хелсинкија, Атине, Копра, Копенхагена, Лувена, Минстера, Будимпеште, Загреба, Љубљане, Никшића, Копра, Мостара и Филозофски факултети из Београда и Новог Сада.

Ипак, потребно је формирати Комисију за праћење квалитета научноистраживачког рада, у којој би био по један представник сваке катедре. Комисија би за основни задатак имала ажурирање података о научноистраживачким активностима, праћење квантитета и квалитета индивидуалног и тимског рада, али и информисање истраживача о захтевима и могућностима у овој области. Наставници и сарадници у обавези су да редовно, а најмање два пута годишње (на почетку првог и на почетку другог семестра) ажурирају своје картоне, а Комисија прати овај процес.

На основу члана 204. Статута Педагошког факултета у Јагодини (пречишћени текст) бр. 01-555/1 од 3.3.2011, „Факултет обезбеђује квалитет високог образовања у областима: студијских програма; наставног процеса; научноистраживачког и стручног рада; квалитета наставника и сарадника; квалитета студената; квалитета уџбеника, литературе библиотечких и информатичких ресурса; простора и опреме; финансирања; улоге студената у самовредновању и провери квалитета; систематског праћења и периодичне провере квалитета (...)“, па је формирање овакве Комисије у складу са општим актом Факултета. Потребно је одлучити да ли ће таква комисија бити засебна или ће функционисати као поткомисија у склопу Комисије за квалитет.

III. 2. Научни скупови и уметнички пројекти

Дугорочни и годишњи план рада Факултета предвиђају одржавање научних скупова у организацији Факултета. Најмање једном годишње Факултет организује научни или научно-стручни скуп националног карактера. Факултет конкурише код Министарства за науку за суфинансирање научних скупова међународног и националног ранга. Програме скупова верификује Научно-наставно веће Факултета. Радно-пропагандни материјал испуњава високе стандарде квалитета, лекторисан је и ликовно и технички уобличен од стране стручњака у датим областима.

Усклађеност са научним стандардима утврђује програмски одбор. Резултати научних скупова презентују се научној и педагошкој јавности и популаризују се у одговарајућој форми.

Како је уметнички рад једна од области наставног рада на Факултету, Факултет организује изложбе, концерте и друге облике уметничког рада својих наставника и сарадника најмање једном годишње. Уметничко-стручни рад обухвата активности из области методика уметности и планира се и реализује редовно, а најмање једном годишње као ваннаставна активност

III. 3. Издавачка делатност

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности. Факултет припрема и објављује наставне, научне и стручне публикације, периодичку и информативне публикације. Издавачка делатност уређена је Правилником, који треба ревидирати у наредном периоду. Факултет има план подизања рејтинга часописа које објављује. О подизању рејтинга часописа старају се декан, продекан за научноистраживачки рад и главни и одговорни уредник часописа.

III. 4. Материјални и технички ресурси и просторни услови

Материјално-технички услови у погледу литературе и опреме су задовољавајући. Потребно је задржати постојећи темпо у њиховој набавци и обнављању, што може бити изазов с обзиром на већ постављене високе стандарде, али и недостатак простора.

Финансијски ресурси су незадовољавајући с обзиром на лимит у финансирању учешћа на научним скуповима у земљи и иностранству.

У 2011/2012. години потребно је допунити и изменити правилнике или одлуке који се односе на:

- а) финансирање сарадника и наставника на докторским и мастер студијама
- б) финансирање учешћа на научним скуповима
- в) издавачку делатност.

III.5. Међународна сарадња

Факултет ће наставити са реализацијом досадашњих Темпус пројеката и аплицирати на оне пројекте чија тема буде одговарала интересним сферама Факултета. Не планира се подношење пријаве за пројекат у којем би Педагошки факултет у Јагодини био координатор.

Планира се наставак и продубљивање заједничког рада у оквиру Балканске асоцијације педагошких и сродних факултета, као и сарадње са свим институцијама са којима је потписан уговор или протокол о научној и наставној сарадњи.

НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ

ПРЕДСЕДНИК

Проф. мр Сретко Дивљан, декан